

KATEHETIKA IZMEĐU PEDAGOGIJE I TEOLOGIJE: PODVOJENOST PREDMETA U POTRAZI ZA PRIZNANJEM*

EMILIO ALBERICH

Università Pontificia Salesiana
Piazza Ateneo Salesiano, 1
00139 Roma
Italia

Primljeno: 15. 5. 2001.
Izvorni znanstveni rad
UDK 268:37.015
37.015:268

Sažetak

Autor u članku prikazuje stanje katehetike kao znanstvene discipline koja je usko povezana i s teologijom i s pedagogijom. Nakon što je na početku podsjetio na nekoliko povijesnih činjenica, autor pomoću primjera Münchenske metode i krize francuskog katehetskog pokreta pedesetih godina XX. st. ukazuje na dijalektičku napetost između katehetike, teologije i pedagogije. Utjecaj, važnost i povezanost teologije i pedagogije s katehetikom ogleda se i u binomima kao što su: vjernost Bogu i čovjeku, Božja pedagogija i ljudska pedagogija, kršćanska zrelost i ljudska zrelost, sadržaj i metoda. Nepobitno valja potvrditi interdisciplinarni karakter katehetike kao znanosti i njezinu dvostruku, jednakopravnu pripadnost i teološkoj i pedagoškoj znanosti.

Ključne riječi: katehetika; epistemološki status katehetike; suodnos pedagogije, teologije i katehetike

1. NEKOLIKO POVIJESNIH ČINJENICA

Ako je kateheza djelatnost stara kao i sama Crkva, svakako se to ne može reći i za katehétiku, koja se kao znanstvena disciplina pojavila i razvila u relativno novije vrijeme.

Tijekom svoje povijesti, Crkva je na vrlo različite načine znala ostvariti i organizirati katehetsku djelatnost, ali se samo u rijetkim slučajevima može govoriti o izrazitom razmišljanju o sadržajima i metodama te djelatnosti. Obično se, s obzirom na patrističko razdoblje, spominje glasovita mala Augustinova rasprava *De catechizandis rudibus* (nastala 399. godine) te, krajem srednjeg vijeka, djelo G. Gersona *Tractatus de parvulis trahendis ad Christum*

(1406). Međutim u tim slučajevima ipak nije posrijedi znanstveno razmišljanje o katehezi niti se ti spisi mogu držati katehetskimi djelima u pravom smislu riječi.

Unatoč relativnoj raznolikosti djela i studija o katehezi u moderno doba¹, nastanak katehetike kao akademske discipline može se smjestiti u 1774. godinu, kada je, odlukom austrijske carice Marije Terezije, prema projektu koji je pripremio benedik-

* Ovaj je članak izvorno objavljen u: J. M. PRELLEZO (ur.), *L'impegno dell'educare. Studi in onore di Pietro Braido promossi dalla Facoltà di Scienze dell'Educazione dell'Università Pontificia Salesiana*, LAS, Roma 1991, str. 221-230.

¹ Usp. P. BRAIDO, *Lineamenti di storia della catechesi e dei catechismi dal «Tempo delle riforme» all'età degli imperialismi (1450-1850)*, UPS, Rim 1989.

tinski opat Franz Stephan Rautenstrauch, na teološke škole Austro-ugarske Monarhije uvedeno poučavanje katehetike ili kao *zaseban* predmet ili kao dio pastoralne teologije². Zanimljivo je, međutim, primijetiti kako se iste godine ta mlada disciplina pojavljuje i u programima austrijskih normalnih škola više s pedagoškim nego teološkim naglaskom, u okviru obrazovanja školskih učitelja.³ Ta će širina označavati dvostruku, teološku i pedagošku, dimenziju katehetike tijekom njenoga povijesnog razvoja.

Ulazak na sveučilište zapravo sâm po sebi ne znači usvajanje znanstvenog kriterija u proučavanju kateheze nego prije želju da se svećenstvu toga doba pruže praktične upute za religioznu pouku.

Naša će se disciplina početi razvijati s određenom širinom i ozbiljnošću osobito krajem XIX. st., počevši od nastanka i razvoja takozvanog »katehetskog pokreta«, tj. širokog pokreta ideja, pitanja i napora koji su, od kraja XIX. st. pa sve do održavanja II. vatikanskog sabora, nastojali obnoviti teoriju i praksu kateheze pod utjecajem novih kulturalnih, a posebno pedagoških i psiholoških strujanja. Zbog toga je razvoj katehetike kao znanstvene discipline označen utjecajem nastajuće sve izraženije psihološke i pedagoške znanosti čak dotle dok se u nekim zemljama, poput Njemačke, malo-pomalo nije nametnuo naziv »religiozna pedagogija« (*Religionspädagogik*), uz tradicionalniji izraz »katehetika«.⁴

Može se reći da će otada tijekom XX. st. katehetsko razmišljanje u svom razvoju uvijek pokazivati tu dvostruku, teološku i pedagošku, ovisnost, s izmjeničnim naglaskom: izrazitije pedagoškim u prvim desetljećima XX. st., u kojima prevladava metodološka i didaktička zaokupljenost, i naglašenije teološkim u razdoblju katehetskog pokreta koje se naziva »kerigmatsko«, a označeno je obnovom katehetskog sadržaja.

2. DVA POLA NAPETOSTI

Napetost koja je uvijek postojala između dvije uporišne točke katehetike potvrđuju brojna zbivanja i kritičke pojedinosti zabilježene u povijesti. Kao primjer mogu se navesti dva znakovita slučaja: pojava glasovite »münchenske metode«, početkom XX. st., i kriza francuskog katehetskog pokreta pedesetih godina, prigodom pojave »progresivnog katekizma«.

Svima je poznata važnost i utjecaj »münchenske metode« – naziva se još i »induktivna« ili »psihološka« metoda – koja je razrađena početkom XX. st. u Njemačkoj i Austriji.⁵ Zapravo, bila je riječ o primjeni didaktičkog procesa Herbartovih formalnih stupnjeva na religioznu poduku, iako uz ograničenja i upozorenja svojstvena katehetskom području. Međutim, to prihvaćanje svjetovnih pedagoških zakonitosti unutar religijskog područja nikad nije sasvim mirno prihvaćeno, te su se odmah podigli glasovi pobune. Prve izjave Heinricha Stieglitza bile su već 1901. označene kao »pretjerana sitničavost«, utjecaj liberalnih slobodoumnih mislilaca, plod utjecaja modernističke pedagogije te drugim sličnim prosudbama.⁶

2 Usp. *ondje*, str. 272.

3 *Isto*.

4 Izraz »Religionspädagogik« u Njemačkoj se prvi put javlja početkom XX. st. Usp. U. HEMEL, *Theorie der Religionspädagogik. Begriff-Gegenstand-Abgrenzungen*, Kaffke, München 1984, str. 20. (Iako izravni hrvatski prijevod izraza *Religionspädagogik* glasi *religijska pedagogija*, u prijevodu ovog članka upotrijebit ćemo izraz *religiozna pedagogija*, imajući u vidu službeni naziv te discipline u Hrvatskoj, npr. na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu, *nap. ured.*)

5 Usp. U. GIANETTO, »Münchenska metoda«, u: M. PRANJIC (ur.), *Religijskopedagoško-katehetski leksikon*, Katehetski salezijanski centar, Zagreb 1991 (nadalje: *RPKL*), str. 484-485.

6 Usp. R. ENGLERT, *Die Rezeption von Pädagogik und Psychologie*, u: »Katechetische Blätter« 112 (1987), 437.

Nova induktivna metoda bila je okrivljena za nepodudaranje s vjerskim načelima, za omalovažavanje dogme, za preziranje milosti.⁷ Polemika, koja je trajala cijelo desetljeće, smirila se zahvaljujući uravnoteženom utjecaju Josepha Göttlera, katehete i pedagoga, te nadasve katoličkog pedagoga Otta Willmanna, koji je znao posredovati u prihvaćanju i prilagodbi herbartovskih shema na katehetskom području.⁸

Drugi poznati dramatični trenutak, značajan za napetost koja postoji između teološke i pedagoške dimenzije kateheze, bila je kriza francuskog katehetskog pokreta pedesetih⁹ godina XX. stoljeća. Jabuka razdora bijahu tada neka izdanja Françoise Derkenne¹⁰ i Jeanne-Marie Dingeon¹¹, te naročito *Catéchisme progressif* Josepha Colomba¹² koji je, primjenjujući na katehezu djece prethodne prijedloge pedagogije i razvojne psihologije, uveo načelo postupnosti u razvoju katehetskih sadržaja. Sve je to izazvalo burnu polemiku, koja je vrhunac dosegla intervencijom Svetog oficija i zauzimanjem ozbiljnih stavova odgovarajuće komisije francuskih biskupa.¹³

Kao temelj optužbi poslužila je potreba da se, već od ranog djetinjstva, izbjegne opasnost izostavljanja važnih katehetskih tema, pod izgovorom pedagoških ili psiholoških zahtjeva: »Neki su mislili kako bi se slična ispuštanja ili iznimke mogli opravdati pedagoškim načelima, koja vrijede za svetovne discipline, ali se na područje poučavanja istina vjere mogu primijeniti samo ako se vodi računa o posebnoj naravi sveukupnog vjerskog obrazovanja u koje je uključeno djelovanje milosti.«¹⁴ Odgovorni za francuski katehetski pokret bili su optuženi kao zastupnici naturalizma u svojim naporima da na katehetskome području primijene neke pedagoške zahtjeve svojstvene dječjoj dobi.

Lako je dokazati kako dijalektička napetost na koju ukazuju ta dva slučaja pogađa ne samo stvarnosti i primjenu konkretne kateheze nego i teorijski i sustavni trenutak odgovarajuće discipline, tj. katehete, koja zahtijeva dvostruku pripadnost području teologije i pedagogije. To potvrđuju i zbivanja i izmjene dvaju naziva, »religiozna pedagogija« i »katehetika«, koji tradicionalno označavaju našu disciplinu, kao i drugi izrazi koji se stvarno upotrebljavaju: religijska pedagogija, katehetska pedagogija, katehetski pastoral, katekizamska pedagogija, kršćanska pedagogija, katehetska metodologija, metodika religioznog poučavanja, pastoralna katehetika itd.¹⁵ Ta nestalnost sama po sebi predstavlja znak bogatstva i složenosti katehetske stvarnosti, ali istodobno ukazuje i na izvor trajne na-

7 Usp. A. GLEISSNER, *Die Münchener Methode im Spiegel zeitgenössischer Auseinandersetzungen*, u: »Katechetische Blätter« 112(1987), 431.

8 Usp. R. ENGLERT, *Die Rezeption von Pädagogik und Psychologie*, str. 438.

9 Usp. G. DELCUVE, *La question du catéchisme en France*, Lumen Vitae, Bruxelles 1957; G. DUPERRAY, 1957: *l'affaire du catéchisme*, u: »Catéchèse« 20(1980), 45-68; G. ADLER – G. VOGELISEN, *Un siècle de catéchèse en France 1893-1980. Histoire – Déplacements – Enjeux*, Beauchesne, Paris 1981, str. 208-224 (»L'épreuve: la crise catéchétique de 1957«).

10 F. DERKENNE, *La vie et la joie au catéchisme*, De Gigord, Paris 1956-1957.

11 J. M. DINGEON, *Méthodes d'enseignement religieux*, 3 sv., Sénevé, Paris 1956-1957.

12 Objavljen u četiri dijela: »Parlez, Seigneur«, »Dieu parmi nous«, »Avec le Christ Jésus« (Vitte, Lyon 1950) te »Au souffle de l'Esprit« (CNER, Paris 1957).

13 Usp. G. DELCUVE, *Le mouvement catéchistique en France. Le récent communiqué de la Commission Episcopale de l'Enseignement Religieux*, u: »Lumen Vitae« 12(1957), 687-718.

14 Usp. G. ADLER – G. VOGELISEN, *Un siècle de catéchèse en France 1893-1980*, str. 213-214.

15 Usp. niz odgovarajućih tekstova i njihove nazive u: U. GIANETTO, »Katehetski priručnici«, u: *RPKL*, str. 323-326.

petosti i mogućeg neslaganja u razvoju te discipline.

Drugi znak koji ukazuje na unutarnju napetost unutar katehitičke znanosti je postojanje poslovičnog problema u povijesti naše discipline koji se odnosi na razlikovanje ili identitet katehetike i religiozne pedagogije. Ta je tema posebno aktualna u zemljama u kojima se radije upotrebljava izraz religiozna pedagogija, umjesto katehetika, kao što je slučaj u zemljama njemačkog govornog područja (*Religionspädagogik*) i u anglosaksonskim zemljama (*Religious Education*).¹⁶ O tome se posebno u Njemačkoj vodi vrlo živa diskusija, a mišljenja su vrlo različita.

Općenito govoreći, većina autora drži religioznu pedagogiju teološkom disciplinom, u okviru pastoralne ili praktične pedagogije.¹⁷ S tog motrišta mnogi stvarno poistovjećuju te dvije discipline ili pak religioznoj pedagogiji pripisuju veću osjetljivost i pažnju prema odgojnoj dimenziji, ili je pak jednostavno drže nazivom koji je prikladniji i moderniji od drevne katehitičke discipline.¹⁸

Drugi autori radije više ističu pojmove i razlikuju između te dvije discipline: ili tako što jednu označuju kao dio druge¹⁹, ili te dvije discipline drže teološki neovisnima, ili pak govore o »dvostrukoj disciplini« (*Doppeldisziplin*)²⁰. Kriteriji razlikovanja ponekad se nadovezuju ili na *mjesto* na kojem se odvija odgojnopastoralno djelovanje (religiozna pedagogija bi se bavila školskim vjeronaukom, dok bi predmet katehetike bila izvanškolska kateheza), ili na *polazište* odnosno početnu situaciju subjekata (odsutnost vjere kada je riječ o religioznoj pedagogiji, vjerski stav kada je riječ o katehatici), ili na *cilj* koji se želi postići tim djelovanjem (religiozna bi pedagogija težila samo prema religioznoj dimenziji općenito, dok bi se katehetika isključivo bavila razvojem kršćanske vjere).

S time u vezi možemo navesti još jedan, zadnji primjer: katekizam za odrasle njemačkih biskupa iz 1985.²¹, nakon objavljivanja kojega je došlo do živih rasprava između teologa i katehitičara (i stručnjaka za religioznu pedagogiju) oko kompetentnosti odgovarajućih disciplina na katehetskome području.²²

3. IGRA BINOMA

Dvostruka duša katehetskog razmišljanja tumači poslovično postojanje klasične napetosti između dvaju izvora katehetskog

16 Usp. opširni i dokumentirani prikaz u: U. HEMEL, *Theorie der Religionspädagogik*, str. 240-383; B. L. MARTHALER, »Religious Education (SAD)«, u: *RPKL*, str. 643-645.

17 Usp. H. SCHILLING, *Teologia e scienze dell'educazione. Problemi epistemologici*, Armando, Roma 1974, str. 331. Praktično jedino H. Halbfas među njemačkim autorima zastupa religioznu pedagogiju neovisnu o teologiji: usp. u. HEMEL, *Theorie der Religionspädagogik*, str. 269-277.

18 Tako se većinom izražavaju autori važnog djela: E. FEIFEL i dr. (ur.), *Handbuch der Religionspädagogik*, 3 sv., Benziger, München 1973-1975, te drugi kao K. E. Nipkow i A. Exeler. Usp. U. HEMEL, *Theorie der Religionspädagogik*, nav. mj.

19 Npr. W. Langer smatra katehitičku dijelom religiozne pedagogije, dok za H. Schillinga vrijedi suprotno. Usp. U. HEMEL, *Theorie der Religionspädagogik*, str. 257 i 262; H. SCHILLING, *Teologia e scienze dell'educazione*.

20 Toga su mišljenja, među ostalima, E. Feifel i G. Baudler. Usp. U. HEMEL, *Theorie der Religionspädagogik*, str. 288-298.

21 DEUTSCHE BISCHOFSKONFERENZ, *Katholischer Erwachsenen-Katechismus. Das Glaubensbekenntnis der Kirche*. Verlagsgruppe »engagement« 1985. Glavni autor toga djela je dogmatski teolog (odnedavno kardinal, *nap. prev.*) Walter Kasper.

22 Usp. D. EMEIS, *Ein Erwachsenen-Katechismus?*, u: »Theologische Revue« 81(1985), 265-270; W. KASPER, *Einführung in den Katholischen Erwachsenenkatechismus*, Patmos, Düsseldorf 1985; ISTI, *Der neue katholische Erwachsenenkatechismus*, u: »Katechetische Blätter« 110(1985), 363-370; U. HEMEL, *Religionspädagogik – Dogmatik – Theologie. Überlegungen zu einer These von Walter Kasper*, u: »Katechetische Blätter« 111(1986), 288-291.

posredovanja. Doista, povijest prakse i teorije kateheze obilježena je prisutnošću dijalektički polariziranih binoma, u živom dinamizmu koji ide od plodnog nadopunjavanja sve do polemičkog sukoba. Evo nekoliko najpoznatijih takvih izraza:

– *Vjernost Bogu i vjernost čovjeku*. Poznat je ustrojstveni zakon katehetske metodologije što ga je osobito širio J. Colomb, a koji danas već pripada službenoj baštini katehetskog svijesti. Međutim, načelo dvostrukosti vjernosti često se pretvara u izvor suprotnih zahtjeva na području borbe između zastupnika vjernosti Bogu i zagovornika vjernosti čovjeku.

– *Božja pedagogija i ljudska pedagogija*. Nerijetko se pedagoška sastavnica kateheze doista svodi na stavove stvarne ili pretpostavljene »božanske pedagogije«, koji konkretno čine uzaludnim bilo kakvo pozivanje na svjetovnu pedagogiju ili na odgojne znanosti.

– *Kršćanska zrelost i ljudska zrelost*. Oko ciljeva katehetskog djelovanja vodi se klasična diskusija o idealu zrelosti za kojim valja težiti, a posljedica toga je podrobno tumačenje postojećih odnosa između kršćanske i ljudske zrelosti. Drugim riječima: s obzirom na nužnu uključenost rasta u čovječnost u cjelovit proces dozrijevanja vjere.

– *Sadržaj i metoda*. Ovo je možda najklasičniji oblik koji se neprestano javlja u napetosti između »teološke« i »pedagoške« duše katehetike. Područje katehetske djelatnosti tradicionalno je izloženo dijalektičkoj igri suprotstavljanja između sadržaja i metode, između teološke kompetentnosti, koja utvrđuje sadržaje, i pedagoških zahtjeva s obzirom na metodološko posredovanje. U pozadini svega toga nalazi se, svjesno ili nesvjesno, tvrdnja o prednosti sadržaja nad metodom.²³

Katehetika je tradicionalno uronjena u neprekidnu dijalektičku igru ta dva klasič-

na dualizma, koji na određeni način predstavljaju njezinu radost i žalost, njezino bogatstvo i problem. Zapravo ne valja izdvajati postojanje tih suprotnih stajališta ukoliko se ima na umu bipolarna, teandrička narav Crkve, koja nužno utječe na sveukupnu njezinu posredničku djelatnost. Valja se unatoč tome nadati kako će nastojanja pojašnjavanja i priznavanja omogućiti katehetcima da napreduju na svom putu a da pritom ne bude neprekidno prisiljavana odgovarati na prigovore o nevjernosti svom poslanju.

4. KATEHETIKA, DISCIPLINA U POTRAZI ZA PRIZNANJEM

Lako je pretpostaviti da se postojeće diskusije i napetosti oko teološke i pedagoške naravi katehetike neće brzo smiriti. Valja se međutim nadati da će barem neka temeljna uvjerenja moći biti prikladna podloga kako bi se bolje cijenila stručnost i prednosti katehetike u Crkvi.²⁴

Prva temeljna tvrdnja odnosi se na dvostrukost, teološku i pedagošku, pripadnost katehetske discipline. Čini se da nema ozbiljne sumnje o povezanosti s dva epistemološka ozračja teoloških i odgojnih znanosti.

Da katehetika pripada području teološkog razmišljanja, proizlazi iz same naravi katehetskog djelovanja, što je jedna od odgovarajućih pastoralnih djelatnosti kojima se bavi crkvena zajednica.

Može se primijetiti kako je dugo vremena ta pripadnost stvarno bila zamišljena kao čista i jednostavna *podložnost* katehetike sustavnoj teologiji i njezinim tuma-

23 Usp. E. ALBERICH, *Méthodes et enjeux catéchétiques*, u: »Lumen Vitae« 44(1989), 127-135.

24 O aktualnom stanju stvari usp.: G. ADLER i dr., *La compétence catéchétique. Suite aux travaux du Congrès de l'Equipe Européenne de Catéchèse à Gazzada (Italie) en mai 1988*, Desclée, Paris 1989.

čiteljskim zakonima. To je jasno vidljivo u moderno doba, posebice od početka prosvjetiteljstva, još izraženije u XIX. i većim dijelom u XX. stoljeću. Autori mnogih katekizama bili su dogmatski teolozi, a katekizmi su bili neka vrsta sažetaka i popularizacije sustavne teologije.

Ne treba se čuditi što su, kako je napredovala katehetska obnova i povećavala se pedagoška osjetljivost s obzirom na subjekte katehizacije, porasle napetosti i poteškoće na koje smo već podsjetili, svaki put kad je kateheza podsjećala na svoju izvornost s obzirom na školsku teologiju. Posebna je zasluga Josepha Andreasa Jungmanna i ostalih predstavnika kerigmatske obnove, s klasičnim razlikovanjem između »navještaja vjere« (*Glaubensverkündigung*) i »nauka o vjeri« (*Glaubenslehre*), što su jasno označili područja sustavne teologije i kateheze, pozivajući se na izvore objave što je katehetsko djelovanje oslobodilo uobičajene teološke doktrinarne navezanosti i približilo je potom pedagoškim stavovima odgoja vjere.²⁵

Ipak je mnogo proširenije poimanje prema kojem je istinska normativna znanost kateheze *sustavna teologija*, koja katehezi određuje temeljna načela, djelovanje i sadržaje koje treba prenositi. Prema tom viđenju, katehetika se u biti svodi na jednostavno izvođenje ili primjenu sustavne teologije. Ili se pak drži kako dok teologija jamči i kontrolira najvažniji element katehetskog djelovanja, onaj koji se odnosi na sadržaje, specifičan i drugorazredni zadatak katehetike, koji proizlazi iz teologije, jest ograničenje katehetike na usklađivanje metoda i govora koji su prikladni za konkretno prenošenje vjere.

Problem može biti puno jasniji ako se unutar teologije vrednuje narav i uloga »pastoralne« ili »praktične« teologije, ukoliko je ona znanstveno razmišljanje o pastoralnom djelovanju.

Doista, sve je mnogo razumljivije ako se katehetika smjesti u prvom redu unutar pastoralne teologije. Nastala zapravo u neposrednoj vezi s pastoralnom teologijom, od svojih početaka krajem XVIII. st. katehetika se promatra naravno povezana uz razvoj pastoralne teologije, kao dio cjeline, zbog svog cilja, kateheze, koja bez ikakve sumnje pripada području pastoralnog djelovanja Crkve.

U prošlosti katehetika nije uvijek bila usko povezana s pastoralnom teologijom, među ostalim i stoga što potonja nije uvijek išla laganim ni pravocrtnim putem potvrđivanja i razjašnjavanja. Važna točka spoja nalazi se u zaslužnom radu nekoliko glasovitih teologa koji su bili istovremeno pastoralisti i kateheticari, kao što su npr. Franz Xaver Arnold, Joseph Andreas Jungmann, Karl Rahner, Pierre André Liégé, François Coudreau.²⁶

S druge strane, nije manje poslovična i važna povezanost katehetike s poljem odgoja i pedagoškim disciplinama. Obilježje »odgoja« što ga ima kateheza opravdava uključivanje katehetike u odgojne znanosti. Pedagoško obilježje kateheze može se podijeliti s obzirom na dva kriterija: kao odgojni proces dozrijevanja vjere, kod pojedinaca i skupina, i kao djelatnost koja se nužno uklapa u opći dinamizam rasta i dozrijevanja osobe. U tome se smislu katehetika može i mora u pravom smislu riječi zvati *pedagoškom disciplinom*, bez predrasuda s obzirom na njezinu povezanost s područjem teologije, u njezinom pastoralnom ili praktičnom smislu.

25 Usp. E. ALBERICH, »Kerigmatika (kerigmatska kateheza)«, u: *RPKL*, str. 368-371.

26 Valja spomenuti predavanja iz *katehetske teologije* što ih je P. A. Liégé držao na Višem institutu pastoralne katehetike (ISPC) u Parizu, od njegova osnutka 1950. Usp. J. AUDINET, *Par-delà la pédagogie religieuse. Enjeux des changements de méthode*, u: »Les quatre fleuves« 11(1980), 131-148.

Konkretnije govoreći, daljnje pojašnjenje epistemološkog statusa katehetike, s njezinom dvostrukom – teološkom i pedagoškom – dimenzijom bit će moguće ako se postigne bitna suglasnost o sljedećim točkama:

a) Pretežno *metodološki* zadatak katehitičke discipline, ukoliko je teoretsko znanje usmjereno prema analizi, utemeljenju, prosvjetljenju i vođenju prema ostvarenju kateheze, koja je u osnovi crkvena *djelatnost*. Prema tome, katehetika se ne može ograničiti na primanje od teologije sadržaja koje valja prenositi, ostavljajući po strani stvarne oblike djelovanja, koje je isto tako, u svom konstitutivnom vidu, *odgojna* djelatnost. Isto tako ne može biti dovoljno odrediti jednom zauvijek bitne koordinate kateheze, budući da se katehetska djelatnost nužno ostvaruje »ovdje« i »sada«, u konkretnim i neponovljivim okolnostima.

b) Aktualizirano i otvoreno viđenje nekih bitnih teoloških tema koje su uključene u katehitičko razmišljanje, kao što su teologija objave²⁷, poimanje kršćanske zrelosti, odnos između naravi i milosti. To teološko otvaranje treba isto tako uključiti odgovarajuće shvaćanje važnosti i zadaće pastoralne ili praktične teologije.

c) Iskreno prihvaćanje nužno *interdisciplinarnog* značaja katehitičkog razmišljanja. Zahtjev za multidisciplinarnošću i interdisciplinarnim dijalogom, koji već postoji unutar odgovarajućih područja teologije i odgojnih znanosti, pokriva oblike koji su još nužniji na katehetskom području, a bitno su povezani s dva epistemološka pola.²⁸

Valja se nadati da će zajednički napor oko produbljivanja tih aspekata stvarno dovesti do promaknuća interdisciplinarnog dijaloga među različitim znanjima koja su uključena u katehitičko razmišljanje i, postupno, do većeg priznavanja i poštivanja izvornosti katehetike kao teorije i metodologije kateheze, plodnosnog mjesta susreta i dijaloga između teologije i pedagogije.

27 Usp. s time u vezi korisne primjedbe u: C. GEFFRÉ, *La révélation comme histoire. Enjeux théologiques pour la catéchèse*, u: »Catéchèse« 25(1985) 100-101, 59-76.

28 Usp. G. GROppo, »Lo statuto epistemologico della catechetica«, u: GRUPPO ITALIANO CATECHETI, *La catechetica: identità e compiti*, Segretereria GIC, Udine 1977, str. 62-106.